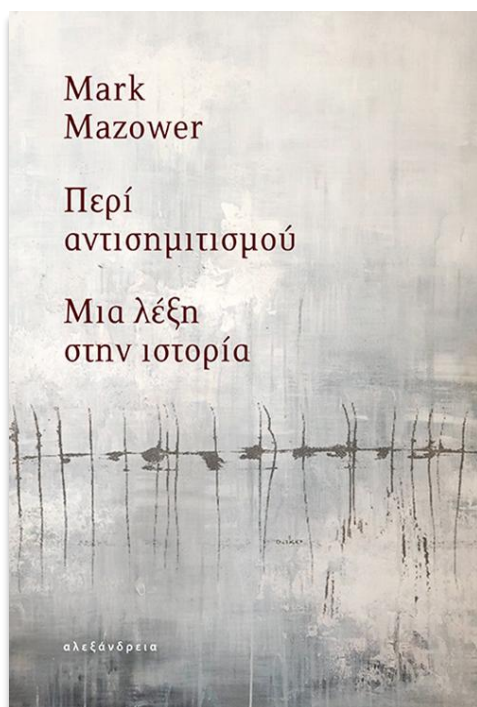

MARK MAZOWER

«Περί αντισημιτισμού.

Μια λέξη στην ιστορία»

**Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Νοέμβριος
2025**

Τι εννοούμε σήμερα όταν μιλάμε για αντισημιτισμό; Παραδοσιακά ο όρος υποδήλωνε μια απειλή που εκπορευόταν από την πολιτική Δεξιά· από κύκλους εθνικιστικούς και ξενοφοβικούς που έχτιζαν πάνω στη μακράιωνη καχυποψία της Χριστιανοσύνης για τους Εβραίους με τα εργαλεία της ρατσιστικής ψευδοεπιστήμης. Στις αρχές του 20ού αιώνα, η

συντριπτική πλειονότητα των Εβραίων ζούσε στην Ευρώπη. Και η προέλευση των αντισημιτικών μέτρων και πολιτικών ήταν ξεκάθαρη, με αποκορύφωμα τον εφιάλτη της ναζιστικής Γερμανίας και του Ολοκαυτώματος.

Σήμερα το τοπίο είναι πολύ διαφορετικό, όπως δείχνει ο γνωστός ιστορικός Μαρκ Μαζάουερ παρακολουθώντας την εξέλιξη του όρου από την επινόησή του τον 19ο αιώνα έως σήμερα. Πάνω από τα 4/5 των Εβραίων του κόσμου ζουν πλέον στο Ισραήλ και τις Ηνωμένες Πολιτείες, με τις τελευταίες να εγγυώνται τη στρατιωτική κυριαρχία του πρώτου στην περιοχή. Οι δε πιο ηχηρές φωνές καταγγελίας του αντισημιτισμού τον θέλουν να προέρχεται από την αριστερά, όχι από τη δεξιά.

Ο Μαρκ Μαζάουερ μάς δείχνει πώς φτάσαμε ως εδώ, επιδιώκοντας να φωτίσει αντί απλώς να αποδώσει το φταίξιμο. Όπως υποστηρίζει, η άνοδος μιας πεσιμιστικής ευαισθησίας μετά το Ολοκαύτωμα, καθώς και η αυξανόμενη διεθνής κριτική στο Ισραήλ, αίρουν τον διαχωρισμό ανάμεσα στα συμφέροντα των Εβραίων και τα συμφέροντα του εβραϊκού κράτους. Πριν από μισό αιώνα λίγοι πίστευαν ότι ο αντισημιτισμός είχε κάποια σχέση με την εχθρότητα προς το Ισραήλ· σήμερα πολλές δεσπόζουσες εβραϊκές φωνές ταυτίζουν τα δύο. Η λέξη παραμένει ίδια, αλλά το νόημά της έχει αλλάξει.

Πολύ λίγες λέξεις έχουν την ένταση του «αντισημιτισμού» κι ωστόσο καμία δεν υπόκειται σε περισσότερες παρεξηγήσεις, με τρόπους που επηρεάζουν τόσο την ελευθερία του λόγου όσο και την εξωτερική πολιτική. Το «Περί αντισημιτισμού» ανατέμνει τις αντικρουόμενες πηγές και ερμηνείες και τραβάει την απαραίτητη διαχωριστική γραμμή.

Πρόκειται για ένα διεισδυτικό και επίκαιρο έργο για τις δραματικές μεταλλάξεις της έννοιας του αντισημιτισμού — και τις απρόβλεπτες όσο και ανησυχητικές συνέπειές τους.